

עניינים תוכן

מבוא.....	2
פרק 1- המוסד ותפקידו ברדיפת הנאצים לאחר השואה	3
תפקיד המוסד ברדיפת הנאצים לאחר השואה	4
פרק 2 - תכנון המבצע והכנות מודיעיניות	11
פרק 3 - מבצע לכידת אייכמן	16
משפט אייכמן.....	19
דיון וסיכום	20
ביבליוגרפיה	22

מבוא

אדולף אייכמן הצטרף למפלגה הנאצית ב-1932. כעבור שנה נאסרה התנועה באוסטריה ואייכמן עבר לגרמניה כדי להמשיך ולעסוק בכך. לאחר שאוסטריה סופחה לגרמניה הוא עבר לוינה כדי לארגן את ההגירה הכפויה של היהודים. לאחר הסיפוח של צ'כוסלובקיה הוא הקים בפראג הוא הקים לשכה מרכזית להגירת יהודים כפי שהוא עשה בווינה. לאחר שהמלחמה פרצה הוקם המשרד הראשי לביטחון הרייך בראשותו של ריינהרד היידריך ואייכמן מונה להיות מנהל המחלקה היהודית של הגסטפו. הסמכויות שלו היו רבות והוא הפך להיות דמות מרכזית בביצוע תכנית הפינוי של היהודים. עם תחילתו של הפתרון הסופי הוא הפך להיות האיש המרכזי כאחראי של הובלת היהודים לאתרי ההשמדה באירופה.

לקראת סופה של המלחמה לאייכמן היה תפקיד מכריע בהשמדה של יהודי הונגריה. הוא הגיע להונגריה ב-1944 כדי לנהל בעצמו את מבצע הגירוש. תוך תקופה של מספר חודשים אייכמן היה אחראי על גירוש של 440 אלף יהודים מכל המחוזות של הונגריה, למחנה ההשמדה בירקנאו. לאחר סיומה של המלחמה הוא הצליח לחמוק ממשפט בסיוע של הוותיקן. הוא ברח לארגנטינה כמה שנים לאחר המלחמה ונטל לעצמו את השם ריקרדו קלמנט.

מבצע פינאלה, או מבצע לכידת אדולף אייכמן, היא מבצע של המוסד הישראלי בשנת 1960. מטרת המבצע הייתה לתפוס ולשפוט את אדולף אייכמן, שהיה פושע מלחמה נאצי בכיר. אייכמן נתפס בסופו של המבצע והוצא להורג לאחר משפט שנערך בישראל. המבצע ללכידת אייכמן היה מבצע שבו הופעלו הכוחות המיוחדים של ישראל יחד עם הכוונה ישירה של ההנהגה הישראלית אשר ביקשה גם להעניש את אחד הפושעים הבכירים שנעלמו לאחר המלחמה וגם כדי ללמד הציבור שיעור חשוב במאורעות השואה. מטרת עבודה זו תהיה לתאר את הנסיבות אשר הובילו למבצע, את מהלך המבצע עצמו ואת המשפט ותוצאותיו לאחר מכן. הדגש אשר יושם על העבודה יהיה לא מבחינת ההשלכות של לכידת אייכמן אלא על ההיבט המודיעיני והמבצעי של המבצע המפורסם. שאלת המחקר של העבודה תהיה:

מה היו ההכנות המבצעיות ללכידת הפושע הנאצי אדולף אייכמן?

על מנת לענות על שאלת המחקר הפרק הראשון של העבודה יעסוק בארגון המוסד באופן כללי ובדרך שבה הארגון עסק ברדיפת הנאצים לאחר השואה. הפרק השני של העבודה יעסוק בתכנון המבצע והכנות מודיעיניות אשר היו קשורות למבצע. זה נכון גם להכנות אשר הגיעו כבר מתחילת המעקב אחר אייכמן ועד לתחילה של ארגון המבצע נגדו. הפרק השלישי של העבודה יעסוק במבצע עצמו, כאשר הדגש יושם על ההיבטים המבצעיים של לכידת אייכמן. לבסוף אערוך פרק דיון וסיכום שיבקש לענות על שאלת המחקר באופן ישיר.

פרק 1- המוסד ותפקידו ברדיפת הנאצים לאחר השואה

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים הוא ארגון במערכת הבטחון הישראלית ואחד הגופים של קהילת המודיעין הישראלית. בתור ארגון הביון המרכזי של מדינת ישראל אשר מתמחה באיסוף מודיעין ומשימות שונות ברחבי העולם. המוסד מפעיל את ביצוע המשימות שלו על ידי הפעלת סוכנים, איסוף מידע אלקטרוני, שמירה על קשרי מודיעין. במשך השנים הוא היה אחראי על מגוון רחב של תפקידים מיצירת קשרים דיפלומטיים ועד למצוד אחר הפושעים הנאצים לאחר המלחמה (אביבי, 2008, עמ' 36-41).

המבנה של ארגון המוסד מורכב ממחלקות ויחידות שונות אשר כל אחת אחראית על תחום פעילות אחר. בין היחידות אשר מרכיבות את המוסד ניתן למנות את (חן, 2007, עמ' 26-20):

- צומת: האגף אשר מפעיל את קציני האיסוף ואת רשת הסוכנים של המוסד. לאגף זה היה תפקיד חשוב בנושא של ניהול המצוד אחר הנאצים.
- תבל: אגף אשר מופקד על הקשרים המודיעיניים והדיפלומטיים. הוא אחראי על פיתוח של יחסים דיפלומטיים ועל קיום שיתופי פעולה עם גופי מודיעין אחרים.
- קיסריה: אגף המצבעים המיוחדים של המוסד. הוא כולל את היחידות הלוחמות אשר היו אחראיות על חיסול של גורמים עוינים. בין השאר היו אחראים על חיסול של הפושע הנאצי צוקורס.

המוסד הוקם בעקבות החלטה של דוד בן גוריון אשר ביקש להקים ארגון שיתאם את פעילות המודיעין של ישראל. בשנת 1951 הארגון הפך לישות ביון עצמאית בעלת סמכויות לאיסוף מודיעין מחוץ לישראל כאשר בראשה עמד חיים יערי. בהתחלה הארגון היה בעל חשיבות מועטה אולם לאחר חשיפת המסמכים של נאומי הסודי של ניקיטה חורשצ'וב, שבו הוא הוקיע את המדיניות של סטלין ונשא זמן קצר לאחר מותו של סטלין, יוקרתו של הארגון עלתה בצורה משמעותית. הישג נוסף, הקשור לנושא עבודה זו, הוא היכולת של הארגון להגיע למקום יישובו של אייכמן, להביא אותו למדינת ישראל ולשפוט אותו לפי המשפט הישראלי (מלמן ורביב, 2012, עמ' 18-22).

כיום ארגון המוסד מציג את עצמו בתור ארגון האחראי על איסוף חשאי של מידע, סיכול ופיתוח נשק קונבנציונלי על ידי קבוצות שעלולות לסכן את מדינת ישראל, סיכול פעילות חבלנית, פיתוח קשרים חשאים מיוחדים עם מדינות וגורמים הקיימים מחוץ למדינה ואפילו העלאת יהודים ממקומות שהעליה מהן היא אינה אפשרית ולא יכולה להתקיים באמצעות המוסדות המקובלים. כך היא משלבת בין מאמצי איסוף ובין מאמצי סיכול למען שמירה על האינטרסים הביטחוניים של מדינת ישראל